

VIIETEISTKÜMNES PÜHAPÄEV PÄRAST NELIPÜHA AD 2024

Ne 8:5–10 (1Ts 5:16–24; Mt 11:25–30)

5 Ja Esra avas raamatu kogu rahva nähes, sest ta seisis kõrgemal kui kõik muu rahvas; ja kui ta selle avas, tõusis kogu rahvas püsti.

6 Ja Esra kiitis Issandat, suurt Jumalat, ja kogu rahvas vastas käsi tõstes: «Aamen, aamen!» Ja nad põlvitasid ning heitsid Issanda ette silmili maha.

7 Ja Jeesua, Baani, Seerebja, Jaamin, Akkub, Sabbetai, Hoodija, Maaseja, Keliita, Asarja, Joosabad, Haanan, Pelaja, leviidid, õpetasid rahvale Seadust ja rahvas seisis püsti.

8 Ja nad lugesid raamatut, Jumala Seadust, peatükkide kaupa ja andsid seletust, nõnda et loetust aru saadi.

9 Ja Nehemja, kes oli maavalitseja, ja preester Esra, kirjatundja, ja leviidid, kes rahvast õpetasid, ütlesid kogu rahvale: «See päev on pühitsetud Issandale, teie Jumalale. Ärge leinake ja ärge nutke!» Sest kogu rahvas nuttis, kui nad Seaduse sõnu kuulsid.

10 Ja ta ütles neile: «Minge sööge rasvaseid roogi ja jooge magusaid jooke, ja läkitage osa neile, kellel midagi ei ole valmistatud! Sest see päev on pühitsetud meie Issandale. Ja ärge kurvastage, sest rõõm Issandast on teie ramm!»

Ja Esra avas raamatu kogu rahva silme all, sest ta oli kogu rahva kohal, ja selle avamisel tõusis kogu rahvas seisma. Ja Esra õnnistas ISSANDAT, suurt Jumalat, ja kogu rahvas vastas: «Aamen! Aamen!», tõstes üles oma käed. Ja nad painutasid põlvi ning kummardasid ISSANDAT, ninasõõrmed vastu maad. Ja Jeesua ja Baani ja Seerebja, Jaamin, Akkub, Sabbetai, Hoodija, Asarja, Joosabad, Haanan, Pelaja ja leviidid aitasid rahval saada aru Seadusest ja rahvas oli paigal. Ja nad lugesid raamatut, Jumala Seadust, selgehäälselt ning andsid selgitust ja aitasid loetust aru saada. Ja Nehemja, Tema Aukartusäratavus, ja preester Esra, kirjatundja, ja leviidid, kes inimestel aru saada aitasid, ütlesid kogu rahvale: «See päev on ISSANDALE, teie Jumalale, püha. Ärge leinake ja ärge nutke!» Sest kogu rahvas nuttis, kui nad kuulasid Seaduse sõnu. Ja ta ütles neile: «Minge, sööge rasvast ja jooge magusat ning läkitage osa neile, kellele ei ole midagi valmistatud, sest püha on see päev meie Issandale. Ja ärge olge rõhutud, sest ISSANDA rõõm, see on teie kindlus.»

Sissejuhatus

Nehemja¹ raamat kujutab endast suurel määral mina-vormis jutustust, mille autoriks on Pärsia kuninga joogikallajate ülem Nehemja. Raamat kõneleb Jeruusalemma taastamisest 5. sajandi teisel poolel eKr ning linna ja selle rahva pühitsemisest Issandale

¹ Nimi נְחֵמְיָהּ tähendab «ISSAND (Jaah) trööstib/lohutab».

ja Tema Seadusele. *Vulgatas* on Nehemja raamatu nimeks teine Esra raamat, *Septuagintas* on tegemist teise Esra raamatu teise poolega (peatükid 11–23). Nehemja raamatu nime on eestkätt protestantlikes piibliväljaannetes kasutatud alates 16. sajandist.

Nehemja, kes oli Susas Artaxerxes I (valitses aastail 465–424 eKr) teenistuses, sai kuninga kahekümnendal valitsemisaastal Juudamaalt masendavaid sõnumeid Jeruusalemma seisukorra kohta: «Need, kes seal maal vangiviimisest on alles jäänud, on suures õnnetuses ja häbis, Jeruusalemma müürid on maha kistud ja selle väravad tulega põletatud.» (Ne 1:3) Kui Nehemja oli sellest teavitanud kuningat, läkitas too ta Juudamaale Jeruusalemma üles ehitama. Nehemja täitis talle antud ülesande hoolimata vaenulike asunike vastuseisust ning viis Moosese Seadusele toetudes läbi mitmesugused usulised ja ühiskondlikud reformid. Juudamaa maavalitsejaks oli Nehemja kaksteist aastat (Ne 5:14), naastes seejärel Susasse (Ne 13:6). Seal kuulis ta Jeruusalemmas valitsevast korralagedusest ning pöördus selle likvideerimiseks tagasi. Raamat lõpeb Nehemja alandliku palvega, et Jumal teda ja ta tööd meeles peaks.

Nehemja raamatu keskseks sõnumiks on manitsus jääda ustavaks Jumalale ja Tema Seadusele ning usaldada ennast Jumala hoolde ka siis, kui olukord on raske või paistab koguni väljapääsmatuna ning vaenlased näivad võimust võtvat: «Ärge kartke neid! Mõelge suurele ja kardetavale Issandale ja võideldge oma vendade, poegade ja tütarde, naiste ja kodade eest!» (Ne 4:8)

Keelelisi märkuseid

Esra – nimi עֶזְרָא tähendab «abi».

Ja...kiitis – וַיְבַרֵךְ – sõna בָּרַךְ – «õnnistama» – algseks tähenduseks on «põlvitama», «põlvi nõtkutama».²

Issandat – אֱתִיְהוָה – originaalis ei kasutata siin mitte sõna «Issand», vaid Jumala nime יהוה – «JHWH», «Jahve», «Jehoova».

Ja...vastas – וַיַּעֲנוּ – sõna עָנָה tähendab «vastama», «kostma», «jutujärge üle võtma», ka «laulma», «[kõnelemiseks] häält tõstma».

Aamen – sõna אָמֵן – «aamen», «tõesti», «sündigu nõnda» – tuleneb verbist אָמַן – «kinnitama», «ustav olema», «kindel (tõene) olema».

Ja nad põlvitasid – וַיִּקְדּוּ – sõna קָדַד tähendab «[maani] kummardama», ka «põlvi painutama», «põlvitama».

² Siit tuleneb ka sõna בָּרַךְ – «põlv».

Ning heitsid – וַיִּשְׁתַּחֲוּ – sõna שָׁחָה tähistab sügavalt, lausa maani kummardamist, mis väljendab nii austust ja teenimisvalmidust kui ka enesealandust.

Silmili maha – אֶפְרַיִם אֶרְצָה – sõnasõnalt: «ninasõõrmed vastu maad».

Issanda ette – לִיהוָה – originaalis ei kasutata siin mitte sõna «Issand», vaid Jumala nime יהוה – «JHWH», «Jahve», «Jehoova».

Ja Jeesua – וַיִּשׁוּעַ – nimi יֵשׁוּעַ on nime יְהוֹשׁוּעַ – «Joosua», kreeka- ja ladinapäraselt «Jeesus» – lühem vorm ning tähendab «Issand päästab», «Issand on pääste/päästja».

Baani – וּבְנֵי – nimi בְּנֵי tuleneb verbist בָּנָה – «ehitama».

Seerebja – וְשִׁרְבִיָּה – nimi שִׁרְבִיָּה tähendab «ISSANDA kuumus/tuleleek».

Jaamin – nimi יָמִין tähendab «parem pool», «parem käsi».

Akkub – nimi עֲקוּב tähendab «salakaval», «reetlik».³

Sabbetai – nimi שַׁבְּתַי tähendab «sabatil/hingamispäeval sündinu».

Hoodija – nimi הוֹדִיָּה tähendab «ISSAND on minu auhiilgus» või «ülistage/kirgastage ISSANDAT».

Maaseja – nimi מַעֲשֵׂיָה tähendab «ISSANDA töö/tegu/kätetöö».

Keliita – nimi קְלִיטָא tuleneb verbist קָלַט – «kokku tõmbuma» – ning tähistab tõenäoliselt midagi/kedagi väga väikest, kängunud, ebaloomulikult väikesekasvulist.

Asarja – nimi עֲזַרְיָה tähendab «ISSAND on aidanud», «[see, keda] ISSAND aitab/toetab».

Joosabad – nimi יוֹזָבָד tähendab «ISSAND on andnud».

Haanan – nimi חָנָן tähendab «armuline», «halastav», «heatahtlik».

Pelaja – nimi פְּלִאָיָה tähendab «ISSAND teeb imet».

Õpetasid – מְבַיְנִים – sõna בִּין tähendab siin «mõistma panema», «aru saama panema», «aru saada aitama», «õpetama».

Seadust – לַתּוֹרָה – sõna תּוֹרָה tuleneb verbist יָרָה – «juhendama», «õpetama» – ning tähendab «juhtnõör», «seadus», «seaduste kogumik», tähistades spetsiifiliselt (ka eesti

³ Selle nime aluseks olevast verbist עֲקַב tuleneb ka nimi יַעֲקֹב – «Jaakob», «kannahoidja», «väljapetja», «[kellegi teise koha] hõivaja», «usurpaator».

keeles kasutusel oleva sõnaga «Toora») Moosese Seadust, samuti kõiki viit Moosese raamatut.⁴

Peatükkide kaup – מִפְרָשׁ – sõna פָּרַשׁ tähistab selgehäälsel, väljapeetud kõnelemist.⁵

Maavalitseja – הַתְּשֻׁטָּא – maavalitsejat või asehaldurit tähistava sõna תְּשֻׁטָּא tähendusvarjundiks on tõenäoliselt aukartustäratavus, niisiis võib tegemist olla sarnase tiitliga nagu «Tema Majesteet», «Tema Hiilgus», «Tema Ausus» jmt.

Issandale – לַיהוָה – originaalis ei kasutata siin mitte sõna «Issand», vaid Jumala nime יהוה – «JHWH», «Jahve», «Jehoova».

On pühitsetud – קִדְּשׁוּהוּא – sõna קִדְּשׁ – «püha», «puhas» – tuleneb verbist קִדְּשׁ – «eraldama», «[pühaks otstarbeks] kõrvale panema».

Ärge leinake – אַל־תִּתְאַבְלוּ – sõna אָבַל – «leinama», «itkema», «taga nutma» – üheks tähendusvarjundiks näib olevat ka lootusetus, jõuetus.

Ja ärge nutke – וְאַל־תִּבְכוּ – sõna בָּכָה tähistab enamasti rohkete pisaratega, kibedat, kahetsevat, leinavat nutmist, itkemist, ka kellegi/millegi taga nutmist.

Sõnu – אֶת־דִּבְרֵי – sõna דִּבֵּר tuleneb verbist דִּבֵּר – «kõnelema», «rääkima» – ning tähendab korrastatud, mõtestatud ja ka loovat kõnet (sõna), mis ei pruugi mitte ainult tähistada, vaid ka põhjustab seda, millest kõneldakse, s.t selles väljendub ja teostub [Jumala] vägi.

Kui nad...kuulsid – כִּשְׁמָעוּ – sõna שָׁמַע tähendab «kuulma», «kuulama», «tähele panema», «[palvet] kuulda võtma», ka «kuuletuma».

Meie Issandale – לְאַדְנֵינוּ – eranditult Jumala kohta kasutatava sõna אֲדֹנָי – «[minu] Issand» –, tähendusvarjundiks on tugevus, vägevus, kindlus.

Issandast – originaalis ei kasutata siin mitte sõna «Issand», vaid Jumala nime יהוה – «JHWH», «Jahve», «Jehoova».

On teie ramm – מְעֹזְכֶם – sõna מָעוֹז tähistab kindlat paika, kindlust, varjupaika, pelgupaika.⁶

⁴ Varasemates eestikeelsetes piiblitõlgetes enamasti «käsuõpetus».

⁵ 1739. aasta Piiblis: «selgeste».

⁶ 1968. aasta piiblitõlkes: «on teile kindlaks linnaks».

Sisuline analüüs

Nehemja raamatu seitsmes peatükk algab teatega, et pärast seda, kui Jeruusalemma müür oli üles ehitatud ning linnale olid taas ka väravad ette pandud, usaldas Nehemja linna valitsemise oma vennale Hananile ja paleeülemale Hananjale ning andis korralduse, et linnaväravad tuleb ööseks sulgeda ja Jeruusalemma kaitseks on vaja seada üles vahipostid. Sellele teatele järgneb Paabeli vangipõlvest tulnute nimekiri, mille lõpul sedastatakse: «Ja preestrid, leviidid, väravahoidjad, lauljad ning muu rahvas ja templisulased, kogu Iisrael, asusid oma linnadesse.» (Ne 7:72)

Kuna vangipõlvest naasnute loetlemine jätkub Nehemja raamatu üheteistkümnendas peatükis, on vahel arvatud, nagu kujutaksid peatükid 8–10 endast hilisemat lisandust. Traditsioonilise seisukoha järgi on nimetatud peatükid siiski algusest peale täpselt seal, kus nad olema peavad, tähistades põhjapanevat arusaama, et ainult Jeruusalemma taasasutamisest Iisraeli rahva poolt ei piisa – hädavajalik on ka see, millest kõnelevad Nehemja raamatu kaheksas, üheksas ja kümnes peatükk, nimelt linna ja linnarahva pühitsemine ning nende ja Jumala vahelise lepingu uuendamine. Jeruusalemma kui Püha Linna pühadust ei taga mitte teda ümbritsev müür ega isegi temas asuv Jumala tempel, vaid see, et temas elav rahvas on pühitsetud Issandale ja Tema Seadusele.

Jumala ja Tema rahva vahelise lepingu uuendamine sündis seitsmendal kuul (Ne 7:72), ajal, mil tähistatakse nii Suurt Lepituspäeva kui Lehtmajadepüha (ning hilisemal ajal ka Toora lugemise lõpetamise püha⁷, mille üheks eeskujuks võibki olla Nehemja raamatu kaheksandas peatükis kirjeldatud Seaduse lugemine ja seletamine). Jeruusalemma naasnute pühitsemise juurde kuulusid nii patukahetsuse kurbus kui lehtmajade valmistamise ja nendes pühade pidamise rõõm, seega on märkus seitsmenda kuu kohta igati asjakohane ning aitab mõista kirjeldatud sündmuste sisu ja tähendust.

Nehemja raamatu sõnul ei olnud Seaduse lugemine ei maavalitseja Nehemja enda ega ka preester Esra idee, vaid linnarahva nõudmine: «Siis kogunes terve rahvas nagu üks mees Veevärava esisele väljakule, ja nad ütlesid kirjatundjale Esrale, et ta tooks Moosese Seaduse raamatu, mille Issand Iisraelile oli andnud.» (Ne 8:1) Kust inimesed selleks inspiratsiooni said, seda meile ei öelda. Võib arvata, et selleks oli eeskätt jõudmine seesmisele äratundmisele selles, mis oli Iisraeli languse ja hävingu põhjustanud ning suure osa rahvast pagendusse saatnud – nimelt Jumala rahva truudusetus oma Issandale ja Tema lepingule.

Kirjatundja Esra tegi, mida rahvas palus – see sündis seitsmenda kuu esimesel päeval, s.t uusaastapäeval. Esra luges Seadust koidikust kuni keskpäevani kõigile, «kes mõistsid kuulata», niihästi meestele kui naistele (Ne 8:2). Rahvas kuulas Esrat, kes seisis spetsiaalselt selleks ehitatud puust laval, tähelepanelikult ning lausa rituaalse

⁷ שמחת תורה – «Simhat Tora».

pühalikkusega, tõustes pärast seda, kui Esra oli seaduseraamatu avanud, tõstes käsi ilmselt nii ülistuseks kui palveks, kinnitades oma andumust kahekordse «aameniga» ning kummardades Issandat maani, lausa näoli maha laskudes (Ne 8:6). Rahva taolisele reaktsioonile eelnes Jumala kiitmine – või õigupoolest õnnistamine – Esra poolt. Ilmselt oli sellegi puhul tegemist rituaalse toiminguga, tõenäoliselt Toora lugemisele eelneva õnnistuspalvega, milles tänatakse Jumalat Tema Seaduse eest.

Esra kõrval seisis rahva ees terve hulk leviite, kellest nimepidi nimetatakse kolmeteistkümmet. Viimaste eestikeelsete tõlgete järgi võiks arvata, et sõna «leviidid» (Ne 8:7) on nimedele järgnev täpsustus, mis näitab, kellega oli tegemist, ent originaalis öeldakse selgelt «ja leviidid», tõenäoliselt tähenduses «ja teised leviidid», nii et Esraga koos rahvast õpetanute arv võis olla märksa suurem kui kolmteist. Küllap see pidigi nii olema, sest nende ülesanne oli Esra loetut selgelt korrata ning rahvale põhjalikult selgitada – seega võib arvata, et nad ei kõnelenud mitte korruga kogu rahvale, vaid pigem eraldi väiksematele rahvarühmadele, et kõik, kes mõistsid kuulata, kuuldust ka tõepoolest aru saaksid.

Seadusest aru saamine tõi endaga kaasa seesmise raputuse ja vapustuse: «Kogu rahvas nuttis, kui nad Seaduse sõnu kuulsid.» (Ne 8:9) Võib-olla oli see ühelt poolt heldimus, mis inimesed nutma pani – olid nad ju naasnud aastakümneid kestnud pagulusest, millele olid järgnenud uued aastakümned, millest suur osa möödusid lootusetuses, kuna Jeruusalemma ülesehitamine läks üle kivide ja kändude ning võttis aega tunduvalt kauem, kui oli oodatud. Nüüd oli see viimaks teoks saanud – on loomulik, et inimesed rõõmu ja heldimuse pisaraid nutsid.

Nutmise peamiseks põhjuseks oli tõenäoliselt siiski miski muu, nimelt äratundmisele jõudmine oma väärituses ning Jumala kättesaamatu pühaduse tajumine. Nehemja kirjutab, et «sellesama kuu kahekümne neljandal päeval kogunesid Iisraeli lapsed paastuma, kotiriided seljas ja mulda maa peal» (Ne 9:1). Nad seisid ja lugesid kolm tundi järjest Jumala Seaduse raamatut, tunnistasid kolm tundi oma patte ning kummardasid Issandat (Ne 9:3).

Patutunnistuse ja Jumala ülistamise juurde kuulus nii Issanda suurte tegude kui Iisraeli laste pattude meenutamine, kusjuures eriti teravalt tuuakse esile see, kuidas Jumala rahvas oli oma Issanda abile ja heldusele vastanud lakkamatu tänamatuse ja truudusetusega: «Sina andsid neile taevast leiba, kui neil oli nälg, ja lasksid neile kaljust vett voolata, kui neil oli janu. Ja Sa käskisid neid minna pärima maad, mille Sa kätt tõstes olid lubanud neile anda. Aga nemad, meie vanemad, läksid ülbeks, olid kangekaelsed ega kuulnud Su kärke. Nad tõrkusid kuulmast ega tuletanud meelde Sinu imetegusid, mis Sa neile olid teinud, vaid olid kangekaelsed ja oma tõrksuses võtsid nad pähe oma orjapõlve tagasi minna.» (Ne 9:15–17)

Rahva truudusetus ei suutnud kõigest hoolimata murda Jumala ustavust: «Aga Sina oled andeksandja Jumal, armuline ja halastaja, pika meelega ja rikas heldusest; Sina ei jätnud neid maha. Kuigi nad tegid endile valatud vasika ja ütlesid: «See on su jumal, kes sind Egiptusest välja tõi!» ja kuigi nad suuri teotusi korda saatsid, ei jätnud Sina siiski neid kõrbes maha oma suure halastuse pärast.» (Ne 9:17–19)

Kui Iisraeli rahvas oli lõpetanud neljakümne aasta pikkuse kõrberännaku ning jõudnud Tootatud Maale, siis meenutasid ja pühitsesid nad seda aastast aastasse Lehtmajade pühaga, andes tunnistust heast ja armulisest Jumalast, kes oli oma rahva päästnud ning teda kõrberännakul juhtinud, saatnud, hoidnud ja kaitsnud, nii et Iisraeli laste «riided ei kulunud seljas» ega «paistetanud...jalg need nelikümmend aastat» (5Ms 8:4). Nii pühitses rahvas ka Jeruusalemma taasasustamist tähistades Nehemja ja Esra innustusel Lehtmajadepüha, rõõmustades Jumala Seaduse ja Tema lepingu uuendamise ning Tootatud Maale tagasijõudmise üle: «Ja rahvas läks ning tegi enesele lehtmaju, igaüks oma katusele ja õue ja Jumala koja õuedesse... Ja terve kogudus, kes vangist oli tagasi tulnud, tegi lehtmaju ja elas lehtmajades, sest Joosua, Nuuni poja päevist selle päevani ei olnud Iisraeli lapsed nõnda teinud. Ja rõõm oli väga suur.» (Ne 8:16j)

Nehemja nägi, millist mõju Seaduse lugemine rahvale avaldas, ning kuigi tal ei saanud olla midagi patukahetsuse ega sellest tuleneva kurvastuse vastu, ärgitas ta inimesi siiski pigem rõõmustama: «Ja Nehemja, kes oli maavalitseja, ja preester Esra, kirjatundja, ja leviidid, kes rahvast õpetasid, ütlesid kogu rahvale: «See päev on pühitsetud Issandale, teie Jumalale. Ärge leinake ja ärge nutke!» Sest kogu rahvas nuttis, kui nad Seaduse sõnu kuulsid. Ja ta ütles neile: „Minge sööge rasvaseid roogi ja jooge magusaid jooke, ja läkitage osa neile, kellel midagi ei ole valmistatud! Sest see päev on pühitsetud meie Issandale. Ja ärge kurvastage, sest rõõm Issandast on teie ramm!»» (Ne 8:9j)

On oluline, et rõõm, millest Nehemja kõneleb, on «rõõm Issandast» või «Issanda rõõm», ning et päev, mida nad tähistavad, on suur ja püha seetõttu, et see on pühitsetud Issandale. Iseenda üle ei ole rahval mingit põhjust rõõmustada: oma patule vaadates ei saa nad muud kui leinata ja nutta. Ainult seetõttu, et Issand on «andeksandja Jumal, armuline ja halastaja, pika meelega ja rikas heldusest» (Ne 9:17), võib Tema nii tihti truudusetu rahvas rõõmu tunda ja püha pidada – ka need, «kellel midagi ei ole valmistatud» (Ne 9:10).

See ei kahanda kuidagi patu tõsidust. On tähelepanuväärne, et rõõmupüha pühitsemise juurde kuulus jätkuvalt Seaduse lugemine: «Ja Jumala Seaduse raamatut loeti iga päev, esimesest päevast viimase päevani.» (Ne 8:18) Niisiis rõhusid nii Esra, Nehemja kui leviidid järjekindlalt rahva südametunnistusele, et valmistada teda tõeliselt siiralt uuendama oma lepingut Jumalaga: «Ja... rahvas... kõik, kes olid end lahti öelnud teiste maade rahvaist Jumala Seaduse kasuks, nende naised, nende pojad ja tütreid, kõik, kes olid võimelised aru saama, need liitusid oma vägevamate vendadega ja võtsid needuse

ja vande kinnitusel endile kohustuse käia Jumala Seaduse järgi, mis Jumala sulase Moosese läbi oli antud, ja tähele panna ning täita kõiki Issanda, meie Jumala kāske, Tema seadlusi ja määrusi.» (Ne 10:29j)

Jumala vastus rahva patutundmise valule ja kahetsusega kaasnevale kurbusele on andeksandmise, lepituse ja uue alguse rõõm. Võime siin näha Seaduse ja Evangeeliumi vahekorda nii, nagu seda käsitletakse Uues Testamendis: Seaduse ülesanne on tuua inimesed patutundmisele ning panna nad pöörduma Kristuse poole, kes on nende pääste, õigeks mõistmine ja rõõm. Kui Nehemja julgustab inimesi minema ning sööma rasvaseid roogi ja jooma magusaid jooke (Ne 8:5), siis meile on antud süüa «rooga, mis jääb igaveseks eluks» (Jh 6:27) ning millest me võime saada osa iga kord, kui koguneme Issanda kotta pühitsema Tema suurt ja püha päeva, Kristuse ülestõusmise päeva: «Kes sööb minu liha ja joob minu verd, sel on igavene elu; ja mina äratan tema üles viimsel päeval. Sest mu liha on tõeline roog ja mu veri on tõeline jook. Kes sööb minu liha ja joob minu verd, jääb minusse ja mina temasse.» (Jh 6:54–56)

Jutluseks

Nelipühale järgneva 15. pühapäeva teemaks on EELK Kirikukāsiraamatu järgi «Tänuikkus». Eeskätt on teema seotud esimese lugemisaasta Evangeeliumi (Lk 17:11–19) ja Epistliga (Ef 5:15–20). Teemat selgitatakse Jumalateenistuste käsiraamatus järgmiselt: «Pühapäeva piiblitekstit räägivad tänuikkusest ja tänamusest. Jeesus aitas eriti teiste poolt hüljatud inimesi. Nendest inimestest, keda Ta aitas, tulid vaid vähesed tagasi Teda tänama ja kinnitama oma usku Temasse. Teisi pahandas see, et Jeesus ei tegutsenud nende soovitud viisil. Kuid Jeesus soovis head kõigile, vahet tegemata isikute vahel.»

Kolmanda lugemisaasta tekstid on taolise teemaasetusega seotud vaid väga kaudselt. Vana Testamendi lugemine (Ne 8:5–10) kõneleb Moosese Seaduse ettelugemisest Jeruusalemma naasnud juutidele ning lõpeb julgustusega: «See päev on pühitsetud meie Issandale. Ja ärge kurvastage, sest rõõm Issandast on teie ramm!»

Kolmanda lugemisaasta Epistlik (1Ts 5:16–24) on apostel Pauluse manitus- ja julgustussõnad Tessaloonika kogudusele pearõhuga sellel, et eeskätt tuleb püüelda selle poole ja pidada kinni sellest, «mida Jumal teilt tahab Jeesuses Kristuses», ning et viimselt on Jumal see, kes teeb ustavalt kõik omade heaks.

Evangeeliumiks (Mt 11:25–30) on kolmandal lugemisaastal Jeesuse sõnad väetitele, vaevatutele ja koormatutele, keda Issand julgustab enese juurde tulema ning Tema iket enda peale võtma, et nad saaksid osa Jumala heldusest ja võiksid leida hingamise oma hingedele.

Nii on kõigi kolmanda lugemisaasta pühakirjatekstide keskseks sõnumiks julgustav kinnitus, et kõik on Jumala käes ning et Jumal tahab oma meelevaldselt, et need, kes Teda kuulavad ja Ta vastu võtavad, ei peaks kartma ega tundma oma patule ja muudele koormatele (sh Jumala Seadusele) mõeldes ängistust, vaid võiksid olla julged ja rõõmsad.

Oluline on seejuures usk Jumalasse, kes on «armuline ja halastaja, pika meelega ja rikas heldusest» (Ne 9:17) ega jäta maha ühtegi inimest, kes paneb oma lootuse Tema peale. Ei Jumala Seadus ega Tema leping oma rahvaga ole mõeldud inimesi kurvastama, vaid neile tõelist rõõmu tooma. Tõsi, kurbus, lausa ahastus oma patu pärast on hädavajalik, kuna see juhib inimest otsima Jumala armu, lausa ajab teda Kristuse juurde, ent Jumala tahtmine on see, et inimesed võiksid leida Temas julguse ja jääva rõõmu.

Jumal tahab, et mitte ainult üks või teine linn ja selles asuv pühakoda, vaid kogu rahvas oleks Temale pühitsetud. Selleks on kahtlemata vaja patukahetsust, andestust ja lepitust, ent lisaks sellele on vaja ka kinnitust, et Jumala on meiega ning trööstib ja kosutab meid jätkuvalt. Nagu Nehemja innustas Jeruusalemma naasnud Iisraeli rahvast pühitsema rõõmupüha rammusate roogade ja magusate jookidega, nii toidab Kristus meid omaenda Ihu ja Vere jääva rooga, kinkides meile seeläbi igavese rõõmu lootuse.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Pärast seda, kui Iisraeli rahvas oli naasnud Paabeli vangipõlvest, läks aastakümneid, kuni kogu Jeruusalemma linn oli taastatud ning selle müüridki üles ehitatud. See toimus 5. sajandi teisel poolel eKr maavalitseja Nehemja juhtimisel. Nehemja ja tema kaaslased nägid linna taastamiseks palju vaeva ning pidid seisma vastu rohketele vaenlastele – aga Jumala abiga viisid nad töö lõpule ning rahvas võis Jeruusalemma elama asuda. Ent Nehemja mõistis, et üksnes linna ja isegi templi ülesehitamisest ja Töötatud Maa taasasustamisest ei piisa: vaja on uuendada ka Jumala ja Tema rahva vaheline leping, kuna selle rikkumine oli põhjustanud Iisraeli languse ja hävingu ning saatnud suure osa rahvast vangipõlve.
2. Lepingu uuendamine algas Jumala Seaduse ettelugemise ja selgitamisega. Seda tegi preester ja kirjatundja Esra koos terve hulga leviitidega, kelle ülesandeks oli inimestele selgelt korrata, mida Esra oli lugenud, ning see üksikasjalikult lahti seletada. Rahvas kuulas, kõigepealt ülistas ja kummardas Jumalat, kasutades selleks mitmeid ilmselt rituaalseid žeste ja väljendeid, ent õige pea saabus arusaamine ja seejärel lausa ahastusele sarnanev äratundmine: inimesed nutsid, kui nad Seaduse sõnu kuulasid, sest nad mõistsid, kui suur, imeline ja ustav on Jumal ning kui väiksed, vääritud, truudusetud ja patused on olnud nemad ja nende esivanemad. Jumala Seaduse ülesanne on tuua inimesed patutundmisele ning selle ülesande täitis Seaduse ettelugemine ja selgitamine Esra ja leviitide poolt täielikult.

3. Ent Jumal ei taha mitte ainult seda, et inimesed jõuaksid patutundmisele, vaid ka seda, et nad kogeksid andeksandmist ning saaksid osa lepitusest ja uue alguse rõõmust. Seda kuulutas ka Nehemja Iisraeli rahvale, julgustades neid pühitsema seda päeva, mil Jumal nad oma Seaduse abil patutundmisele ja -kahetsusele tõi, suure pühana, mille juurde ei kuulu mitte niivõrd kurvastus, kuivõrd rõõm. Rõõm, millest Nehemja Iisraeli lastele kõneleb, on rõõm Issandas – teadmine, et Jumal on «armuline ja halastaja, pika meelega ja rikas heldusest» (Ne 9:17) ega jäta maha ühtegi inimest, kes paneb oma lootuse Tema peale. Jumal oma halastuses on meie ramm ja kindel linn; Jumal aitab ja päästab, Ta kingib meile andeksandmise ja lepituse. Kõik selle on Jumal viinud täiuslikult lõpule oma ainusündinud Pojas, meie Õnnistegijas Jeesuses Kristuses, «kelles meil on lunastus, pattude andeksandmine» (Kl 1:14) ning kelles me võime alati rõõmustada (vrd 1Ts 5:16). Nagu Nehemja innustas Jeruusalemma naasnud Iisraeli rahvast pühitsema Issanda rõõmupüha rammusate roogade ja magusate jookidega, nii toidab Kristus meid päevast päeva omaenda püha Ihu ja kalli Vere jääva rooga, kinkides meile seeläbi igavese rõõmu lootuse.